

PERIÒDICH SATIRICH,
 HUMORÍSTICH, IL - LUSTRAT Y LITERARI
 DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 CÉNTIMS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
 LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
 BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ
 Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
 Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

RICARDO SEPÚLVEDA.

Madrikenyo de debó,
 coneix tan bè sas llegendas,
 que parla dels temps passats
 com de cosas d' ahir vespre.

Los que ho vulgan sapiguer
 no han de fer res més que veure
 lo derrer llibre que ha escrit,
El Corral de la Pacheca.

AL AYRE LIBRE.

(DIÀLECH-CRÓNICA.)

—¡Pssst! ¡Senyora Agnetal! ¡Senyora Agnetal!...

—¡Ay, perdoni! No hi veig de cap ull... ¡Miri cóm m' hi posat!

—¡Y tall! ¿d' shónt surt tan plena de fanch? Hasta 'n porta á las orellas...

—¡No me 'n parli, dona, no me 'n parli! Passava per aquest ditxós carrer de la Canuda, que crech que hi fan un túnel per sota terra, y no sè cóm, hi relliscat...

—¿Y ha caygut?

—A baix á la claveguera. Sort qu' entre l' aygua y 'l tou del fanch m' han parat lo cop, ó sinó á horas d' ara hauria de corre á ficarme al llit, com mossen Baldiri ..

—¿Qué diu de mossen Baldiri? ¿qué no está bo?

—¡Ay santa cristiana! ¡y qué ha d' estar! ¿Veu aquesta ampolla que porto? Es una medicina per ferli unas fregas.

—Y donchs ¿cóm ha estat aixó? L' altre día... crech qu' era 'l divendres... nó, 'l dissapte, 'l vaig veure sortint de Sant Felip Neri, y 'm va semblar que feya molt bona cara...

—¡Ja ho crech! Si estava més bo y anava més

fort que un jove de trenta anys ¡Aquest malehit teatro 'n té la culpa!

—¡Y ara! ¡qué diu! ¿Mossen Baldiri al teatro?

—¡Oh! No 's pensi que hi anès á veure la comedia. ¿Sab al *Onimpo*?

—¿Aquell teatro que hi ha per allà als Mercaders?

—Justa; aquell. Pues l' altre diumenje mossen Baldiri hi va anar. Diu que havían de ferhi no sè qué... una especie de junta general ¿sab? com nosaltras quan nos reunim á la germandat per nombrar las *infermeras*...

—¡Ah! Ja entench: vaji dihent.

—Pues bueno: 'l pobre home va sortir de casa després de dinar... y semblava que se 'n anava molt content... ¡Ay, Senyor! ¡quan hi penso!

—Vaja, no 's despacienti: digui. Va sortir de casa després de dinar y...

—Y al cap de duras horas me 'l portavan fet un Sant Llatze, de blaus y nyanyos...

—¡Reyna Santíssima! ¿ell? ¿un varò tan pacífich y tan piadòs?... ¿Y qué havia succehit?

—Si vol que li digui la veritat, encara no n' hi pogut treure l' aygua clara. Lo pobre mossen Baldiri estava tot ensopit, ab los ulls en blanch y una cara de llástima que trencava 'l cor.

—¿Pero no ha averiguat?...

—Ja veurá: en mitj de las paraulas extranyas qu' ell deya, vaig reparar que tot sovint exclamava: ¡*Mastissos, mastissos!*...

—¡Pobret! Deuria desvariejar y devia volguer dir palpissos.

—Potser sí: lo *certus* es que 'l bon senyor está sepultat al llit y que no 'l puch deixar ni un moment.

—¡Si que 'm sab greu! Sent aixís ja casi no goso á dirli lo que li anava á dir...

—¿Qué?

—¡Psè! Res: diumenje nosaltres aném á la Exposició y volia convidarla ..

—¡Ay, muchas gracias! Pero ja ho veu: no estich per aquestas cosas, ara com ara. Y además ¿qué vol dir qu' encara n' hi ha d' Exposició?

—¡Vaya! ¡Y 'l que durará! Un que hi está empleat, que viu á dalt de casa, diu que l' han allargada fins pèl janer del any que vè.

—¡Qué vol que li digui! Ab aquest fret, no sè que 'm sembla. ¿Tambè hi fan fochs, y raja aquella font de pinturas y tocan las músicas?

—Del mateix modo que sempre.

—¡Pero la gent s' hi deu glassar!

—No; un hom ja procura anarhi ben abrigadet. Y després que... ¿sab donya Catarina? Aquella de la Caritat cristiana, ¡sí! la *Mantellineta* que li déyam avants...

—¡Ah! Sí; ja la tinch presenta: aquella tan maniática, que té una piga á la punta del nas...

—¡Angela! Pues aquella cada festa va al *Parca* y ¿sab qué fa? Se 'n porta un braseret ben encés pèls peus, se posa en un recó que no hi toqui l' ayre y diu que hi está d' alló més bè...

—Sí, d' aquesta manera encare... Pero de tots modos, ja ho veu, no puch venir. Lo únich que farè diumenje, si ell me va millor, serà sortir una miqueta cap al tart, á veure las lluminarias de la Rambla...

—¿Qué vol dir que 'n farán?

—¡Oh! Jo ho dich: ¡com que veig que no la desguarneixen!

—No se 'n refíhi d' aixó. Per mí farán com ab los arbres. ¿No 'ls desguarneixen pas los arbres? Donchs ja ho veu; quan es hora, las fullas cauhen per ellas mateixas.

—¿Vol dir que aquellas cortinetas de muselina?...

—Per ellas mateixas caurán. ¿Qué no ho ha vist? Si ja están mitj consumidas...

—¡Sembla mentida que ho deixin fer malbè d' aquest modo! Jo 'n tinch unas de cortinetas que fa més de vint anys que serveixen, y encara semblan novas.

—¡Oh! ¡que n' hi ha de teya! ¿Qué no veu que tot aixó son cosas d' ajuntament, y l' Ajuntament en malgastar lo del comú no s' hi mira gayre? Perxó diu que dona tants convits...

—¿L' Ajuntament?

—¡Ah! ¿Aixó no sabia? L' altre día crech que van fer un fatori, que hi van anar tots los regidors.

—¿Y per qué van ferlo aquest fatori?

—¡Per menjar! Vel'hi aquí.

—Valdría més que miressin lo que passa pèls teatros... sobre tot al *Onimpo*...

—¿Qui? ¿'ls regidors? Si ara mateix no 's cuydan de res... de res absolutament. ¿Qué no repara lo que passa ab los escombrayres?

—Sí: que l' un día no pujan...

—Y l' altre día tampoch.

—Y vosté ha de baixar las escombrarias al carrer.

—O tirarlas per balcò...

—Y llavors lo municipal li vol posar la multa.

—¡Ah! Pèl que toca á aixó, nosaltras no 'ns podem queixar. Lo nostre municipal no veu may res: tot lo día es á dins de cal betas y fils enraho-

nant... ¡Pregúntiho al mèu home!

—¿Qué? ¿aixó de las escombrarias?

—No; aixó de que 'ls municipals no veuhen res ni vigilan. ¡Está furiòs!

—¿Lo municipal?

—Lo mèu home. L' altre día... ¿no ha sentit contar aixó de la jardinera?

—¿Quína? ¿aquella alta, morena, que sempre té tantas camelias?

—¡No, dona! Una jardinera de fusta... aixó, un cotxe, pèl istil d' un tranvia... ¿sab?

—¡Ah! ¡ja! Digui: ¿que ha passat alguna cosa?

—¡Ja ho crech! L' altre día 'l de casa anava ab una jardinera d' aquestas, y un cotxe del tranvia se li va ficar casi bè tot á dins.

—¿Del séu home?

—¡De la jardinera! Y si no hi van haver desgracias, va ser per pura casualitat. L' home de casa va baixar com una fiera... vosté ja sab cóm es... cridant als municipals, perque deturessin al tranvia: pero ¡cá! no 'n va trobar cap en lloch, y 'l tranvia va escaparse...

—¡Ja li dich jo qu' estém ben posats! Y ara que parla del séu home ¿ja li té feyna?

—Sí, gracias á Deu: treballa á la plassa de Catalunya...

—¿Allá ab los caballs? ¿qué ja no es mestre de casas?

—Si que ho es: ¿qué no ha vist aquell edifici que ara hi fan per allá?

—¡Oy! ¡té rahò! Ara hi caich. ¿Y qué ha de ser allò? ¿un teatro?

—No he crech: l' home diu que li sembla que serà un convent, y per mí ho encerta. Perque ¿no ha reparat aquellas galerias y aquellas finestras de celda que hi ha per tót?

—Si... ja hi tenen una retirada... pero ¡qué vol que li digui! ¿un convent al mitj de la plassa de Catalunya?... ¿dintre, com qui diu, d' un teatro?

—¡Oh! ¡qué té que veure! Es al revès d' avants. ¿No ha vist més de quatre vegadas fe un teatro

SANCHEZ BARBUDO.—Final de un drama del Odeon.

més que sigui à la lleugera, tants quadros, quadrets y quadrasos com en las parets de aquelles sis salas se disputan las miradas dels visitants, permétin-me que sigui galant concedint la preferencia als pintors de fora casa, y hasta haurán de perdonar si en materias pictóricas me declaro federal, dividint als artistes per regions.

Valencia ha sigut la més generosa. Los pintors de la regió de las *chufes* y dels *taronchers* que han dut aquí

dintre de un convent? Y además, que ara 's veuhen unas cosas tan extranyas!... Sense anar més lluny, á la mateixa plassa de Catalunya, ¿ha reparat aquell pont?

—¿Aquell de suro... ó de terra d' escudellas?

—Sí, senyora. ¿Sab que s' hi ha posat á sota?

—¿Una llanterna màgica?

—¿Una quincallería!

—Donchs digui que... ¡calla! ¿qué son aixó que tocan? ¿las onze?

—Las dotze.....

—¡Jesús, María, Joseph! ¡Y 'l metje que m' ha encarregat que fès las fregas á mossen Baldiri desseguida!..... Estigui bona... no 'm puch entretenir més.....

—Passiho bè..... ja 'ls vindrà á veure...

—¿Ahónt va, desgraciada? ¿per aquí vol passar?

—¿Qué?

—¿Que no sab que aquest es lo carrer de la Canuda?

—¡Tè rahò! No fos cas que rellisqués, com vosté, y m' empastifés de fanch fins á las orellas... com vosté.

A. MARCH.

EXCURSIONS PER L' EXPOSICIÓ.

XX.

PALAU DE BELLAS ARTS.—PINTURA NACIONAL.

Pintors de fora.

¡Quina diferencia entre las salas extranjeras y las espanyolas! Entrar en aquestas venint de aquellas, casi fa 'l mateix efecte que passar de un dia núvol, á un dia seré. En las primeras tot está discretament velat, mentres qu' en las últimas tot es llampant y viu y hasta alegre com unas castanyolas.

—Aixó ho fa 'l clima, com deya aquell.

Y ara, passant per la dificultat de ressenyar,

las sèvas obras s' acostan á una trentena.

Per las grans telas—tamany y assumpto d' Exposició — descollan *Muñoz Degrain*, *Martínez Cubells*, *Garnelo*, *Nicolau Cotanda* y *Benlliure Gil*. ¡Extranya coincidencia! Tots ells presentan assumptos fúnebres, de tal manera qu' en l' únich quadro en que no hi ha 'l seu corresponent cadáver, lo titulat: *Por la patria*, un dels més sentits y més ben compostos de la secció espanyola, es com si 'l cadáver hi fos, perque 'l Sr. Benlliure ha tingut la idea de pintar un soldat que presenta un escapulari tacat de sanch á la afligida familia de un seu company d' armas, mort en la batalla. Idea fonda, penetrant, commovedora.

Garnelo ab la *Mort de Lucano* nos dona l' aspecte de un cadáver, en una estancia inundada de llum y plena de color. Hi ha cert convencionalisme en la composició y falta de sinceritat en los personatjes que prenen part en la escena. Per lo demés, molta valentia y gran brillantés.

Martínez Cubells: D.ª *Inés de Castro*, un altre cadáver: lo de la reyna adorada per ordre del rey després de morta. És de un efecte espléndit y de una gran audacia. Lo vestit de la difunta está pintat soberanament.

Muñoz Degrain: *Los amantes de Teruel*, tercer cadáver. Isabel Segura abrassada al difunt Marsilla. Y aquí no cal mirar las figuras un si es no es teatrals, sinó admirar al pintor que ha sabut donar un valor tan inmens á certs accessoris que casi ofegan la part principal de l' obra. Aquella llum que 's filtra á través de la finestra de l' esquerra, y aquell pebeter y aquell cuixí colocats al péu del ataut, revelan una habilitat portentosa.

Del quart cadáver se n ha encarregat lo senyor *Nicolau Cotanda* ab son *General Alvarez davant del poble de Figueras*. Es un quadro dur, enterch y sobat, molt inferior als que l precedeixen.

La genuina escola valenciana está representada per alguns quadrets de costums, quadros de caballet, un tan miniaturats, pero no desprovistos de mérit. *Agrassot*, *Benavent Calatayud*,

MÉLIDA.—Qué diguin lo que vulgin, ¿y á mí qué?

Borrás Mompó, Fillol Granell y Gomez Nieder-teyntner representan dignament aquesta escola típica y característica, que ha tingut sempre en aquella terra cultivadors intel·ligents, y en lo mercat venta segura.

● *Joseph Brel* ha vuidat en lo quadret *El huérfano* una idea ingeniosa; lo ja citat *Garnelo* exposa uns quants estudis notabilíssims, entre 'ls quals nosaltres triaríam sense vacilar lo titulat: *Sin trabajo*. Tanca una idea picaresca *El dinero de las ánimas*, del ja nombrat Sr. *Nicolau Cotanda*; aixís com está deliciosament pintat lo quadret de *Pinazo Camarlench*, *La primera ilusió*, y son fetas ab gran primor las flors de *Aparici*.

Entre 'ls pochs paisatjistas valencians qu' exposan, se 'n endú la palma per sas vigorosas. *Montanyas de Cardó* y sas lluminosas y frescas *Riberas del Júcar*, lo Sr. *Villar y Torres*. Dels marinistas cap nos acaba de satisfer, los uns perque veuhem la mar de color de plom y 'ls altres de color de terra d' escudellas; y dels que pintan sants, no logran inspirarnos devoció ni la *Santa Teresa*, del Sr. *Aldós*, qu' es una pulida estampa del carrer de

Petrítxol, ni la *Mater Dolorosa*, del Sr. *García Más*, una dolorosa sense dolor y una pintura sense color, ó més ben dit de color de gallina bullida.

Aquestas taras y altres que no citém, no obstant á que en conjunt fassin los pintors valencians, que son coloristas de rassa, un paper molt brillant en la Exposició Universal de Barcelona.

De Madrit y altres comarcas de la regió castellana ha vingut també un contingent regular d' artistes que s' acosta si es que no passa de las duas dotzenas.

Obra de gran tamanyo: *Nerón ante el cadáver de su madre Agripina*, de *Montero Calvo*. Un altre cadáver. Porta en lo catálech una llarga explicació de lo que va fer Nerón per desferse de la seva mare, segons *Suetoni*; pero lo que diu aquest autor y lo que 'l pintor ha trassat sobre la tela no trobo que concordin. En lo quadro hi falta vida, expressió, caràcter. Té en cambi qualitats de factura molt recomenables.

Lo malaguanyat *Casado del Alisal* está representat per una *Flora* pintada ab verdadera opulencia. La testa es una mica plana; pero l' actitud, lo trajo y las flors que sustenta sobre la falda fan de aquesta producció una nota artística de primer ordre.

La firma de *Palmeroli* es famosa y en son quadro *San Antonio* s' hi veuhem reminiscencias de *Murillo*, sent més expressiva la figura del Sant que la de la Verge que se li apareix; com també es famosa la firma de *Villodas*, á pesar de que 'l seu *San Francisco de Asís* es sumament pobre de composició.

Ricardo Madrazo presenta *El último cuadro de Mariano Fortuny*, barreja informe de realisme y fantasía que no diu res, sinó que l' autor s' ha sortit de las lleys de la perspectiva. Preferim de aquest autor los dos quadrets de vistas de Venecia.

La tentación de Budha, de *Manuel Angel*, ab aquell penitent momificat y rodejat de tentadoras hermosuras es una composició atrevida, ab detalls que revelan geni; pero 'l quadro en conjunt

GARNELO.—*La viuda desconsolada*.—Ay señor ¿per qué no m' ho deya antes de casarnos que s' havia de morir l' endemà?...

ANGEL.—La mort de un tronera.

recorda massa 'ls finals d' acte de las comedias de màgica.

Lo *Monólech de Hamlet*, de *Balsa*, no resulta, com no resulta tampoch posat en música per Ambrós Thomàs, y es que 'ls monólechs concentrats com aquell de *Esser ó no esser*, de Shakespeare, son del domini exclusiu de la poesia.

—¡Venga de ahí! podém dir davant de la *Flamenca*, de *Mélida*, garbosament plantada, plena de vida, d' expressió y de caràcter. Vels'hi aquí una tela al oli molt carregada de sal.

Los capritxos de *Barrio*, de Burgos, resultan cendrosos y durs: á la *Vuelta de las carreras*, de *Comba*, li falta llum y ayre: son un tan amaneradas las figuras de *Larmig*; el *Conde Armengol de Urgel*, de *López de Ayala*, no arriba de molt á conde de comedia: y 'l quadro *El desengaño*, de *Pulido Peña*, á qui l' ha donat lo desengany es á nosaltres.

Quadro consolador: *Tienda asilo*, de *Parada Santín*: aquells pobres tan grassos, rojos y alegres proclaman l' escelencia de la alimentació que 's dona en aquells establiments benéfichs. Sempre es un consol.

Com á paisatjistas se presentan los Srs. *Flores*, *Freijó*, *Graner* y *Riancho Mora*, de Santander, qu' en lo nostre pobre concepte se 'n endú la palma. Finalment, *Mariano Pedrero*, de Burgos, presenta un carrer de aquella vella y pintoresca ciutat que no careix de mérit.

Andalusía, la terra del color y de la llum no podia mostrarse sorda al reclam de la Exposició barcelonesa. Dos grans quadros: *la Floralia*, de *Reyna* y *L' última escena de Hamlet*, de *Sánchez Barbudo*, donan caràcter al contingent de produccions andaluses. Brilla en lo primer un sentiment clàssich animat per las galas de un colorit brillant, y es lo segon la reproducció teatral, molt teatral, de una de las escenas més romànticas del teatro de Shakespeare, pintada també ab superba brillantés, si bè que ab cert descuit en lo dibuix.

Allá hont s' hi llegeix la firma de *Alarcón* s' hi veuhen aquellas marinas seductoras, vigor-

sas, impregnadas de llum y plenas d' espay. Lo incomprendible es que de aquella terra privilegiada no surtin paisatjistas de primera forsa, puig per tals no podém tenir á *Andrés Cánovas*, *Estrada*, *García Rodríguez* y *Pinelo*, á jutjar per lo qu' envían, qu' es per cert ben insignificant.

La pintura de interiors árabes está representada per *García del Corral*, *Marín* y *Pozo*, tots ells inclinats al miniatuisme minuciós, triunfo de la santa paciència sobre 'l geni. Tampoch la pintura religiosa dona mos-

tras de unció y sentiment verdader. Lo Sr. *Saenz* havia de tenir en compte que desde que *Morelli* va pintar *Las tentacions de Sant Antoni*, lo tema está agotat: *Tirado* ab sa *Comunió dels mártirs en las catacumbas*, ha retratat, tal vegada señse adonarse'n, á n' en *Pi* y *Margall*, en lo sacerdot que reparteix la sagrada forma, y *Mathoni* en *La Aparició de Jesús á la Magdalena*, nos presenta un Jesús fet de pasta de misto fregada. ¡Quán lluny estém de las lluminosas aureolas de *Murillo*!

Parladé Heredia: *El primer pensamiento de amor*. Un moro ajegut boca terròs sobre l' herba y unas papallonas grossas com fulls de paper d' escriure cartas... ¿Qu' es això? ¿Lo primer pensament de amor ó una brometa andalusa?

Dents: *En un ensayo*. Diálech cassat al vol.

—¿Qué 't sembla aquest quadro?

—Qu' es molt crú.

—¿Vols dir que ab un parell de bullidas estaria al punt?

Dels pintors mallorquins que han concorregut al certámen mereixen especial menció *L. Cerdá* per *Los honderos*, encare que un tant fatigós, ben compost y ab algunas figuras elegants, y més encare per sa ben impresionada *Marina*; y 'l Sr. *Bauzá* per son mariner ab lo ciri *El voto*, pintat ab solidés de mestre, si bè que la figura sent lo modelo.

Tractantse dels vasco-navarros no podém prescindir d' *Echena Errazquin*, autor de *La mujer adúltera*, en qual quadro si bè totas las figuras posan, s' hi troban fragments recomenables; ni de *Ugarte*, que presenta uns *bañistas* exhuberants de realisme, pero exhuberants també de descuyts; ni finalment de *Lárraga*, autor de un paisatge ben bibuixat y millor sentit.

Un quadro de un aragonés y un altre de un gallego que no valen la pena, completan la manifestació artística dels pintors de fora, la qual acabém de recorrer no ab la detenció que mereixen, ja que teniam lo peu forsat de comprendre'ls á tots dintre del present article.

Corolari final:

Lo dia que 'ls nostres artistes aixís com saben colorir aprenguin á dibuixar y de compondre, serán los primers pintors del món. Generalment los hi sobra geni y 'ls falta ciencia. Casi tots ells se mostran aficionats á escalar lo temple del art per la finestra.

P. DEL O.

A UNA RASPA.

Digas, nina encisera,
 Venus de cuyna, serafí d' ayguera,
 ¿per qué tos ulls hermosos
 que 'l més puríssim blau del cel retratan
 avuy están plorosos
 y de llágrimas plens sembla que esclatan?
 ¡Jo coneix que sufreixes y aixó 'm mata!
 En va pretens, ingrata,
 mal amagar la causa de ta pena;
 mostrant una sonrisa seductora,
 pues que fente traició 'ls dos ulls á l' hora
 mostran en la mullena
 lo cruel pesar que lo teu pit devora.
 Confiar pots al meu cor ¡pobre criatural
 las causas de ta negra desventura.
 ¿Qué 't fa plorar, quina es la pena tèva?
 ¡Digamho sens embulls!
 —Res, es que 'm deixo de pelá' una céba
 y ara 'm couhen los ulls.

DR. TRANQUIL.

HOSTES ILUSTRES.

Encare que no ho sembli á primera vista, lo *certus* es que 'ls barcelonins no cabém á la pell de pura satisfacció.

Y bèn mirat, no n' hi ha per menos.

Perque ja haurán reparat que d' ensá d' aixó de la Exposició, no parán de visitarnos personatjes ilustres, prínceps y marquesos, qu' ara mateix no sabrém ahont ficárnose 'ls.

Lo més bó es que no 'ns n' havíam adonat fins ara y á la *cuanta* ja feya temps qu' anavan arribant personatjes d' elevada alcurnia.

Sinó que viatjavan d' incógnit, ó de *cónich*, com deya aquell.

Ara sembla que ja van perdent la por y ja s' atreveixen á anunciar la seva arribada, á fi de que nosaltes sapiguém á qué atenirnos y 'ns mudém més sovint la camisa, en previsió de que á l' hora menos impensada tinguém de alternar ab algun *ducca* ó algun príncep d' aquests que usen *yaht* per cada dia.

Ningú diria lo molt que han influít los ilustres visitants en suavisar las nostres costums.

Hi ha persona que avants no 's rentava la cara sinó quan plovia, y ara dematí y tarde 's frega 'l cútis ab terra d' escudellas per apareixer més asseiat als ulls dels elevats hostes.

Lo ram de senyoras, com es de suposar, tampoch se queda endarrera en punt á aumentar los seus atractius personals, á benefici ó en benefici, com vulguin, de la noblesa soltera, casada ó viuda que 'ns visita.

Coneix á una solterona, natural de Calatayud, que 's contentaría ab un príncep, encare que sols fós supernumerari.

Perque es lo qu' ella diu:

—Corren per aquí algunas viudas *liberalas*, vull dir: que 'ls hi agrada la llibertat y que per res del

món tornarían á estar supeditadas per ningú, segons diuhen; pero desde que 'ls potentats de la terra s' han donat cita á Barcelona, segons asseguran los diaris, las tals viudas van pèl carrer fent uns ulls com unas taronjas, y aixís que veuhen á un subjecte de barba rossa que porti un botonet vermell á la solapa de la levita, ja li estan llensant una mirada insinuant, com volguentli dir:

—Home, fixis una mica ab aquest pamet y ab aquesta gracia, y veurá lo qu' es la sal d' Espanya!

Hi ha senyora de fantasía ardenta que ha somiat en ser al menos Emperadora, ó *Emira*, ó alguna altra cosa pèl istil.

Una vehina que viu sola en lo pis de damunt del meu, *jamona ella* y viuda *ella*, segons fa corre, s' ha ficat al cap que un moro rich s' ha de enamorar de la seva persona. Ab aquest motiu s' ha comprat unas sabatillas vermelles, perque després no li vingui de nou, y tot lo sant dia corre pèl pis ab las sabatillas á retaló y ademés se fuma del dematí al vespre una cajetilla de quaranta céntims... també per acostumars'hi.

¡Com que á n' ella 'l cor li diu que ha de ser odalisca de un día á l' altre!...

Moltas senyoras disponibles s' han llensat ab verdader furor al género andalús y van per aqueixos carrers ab *peineta* bèn alta per cridar la atenció de la aristocracia estrangera é impresionable.

Algunas d' aquestas senyoras s' ensejan á casa seva, en secret, á arrancarse *por peteneras* y altres excessos, y no falta individua que porta gabinet á la mitja á fi de donar més color local á la *mise en scène*.

Entre 'ls individuos del sexo fort també s' alimentan esperansas de futuras sorts y no falta jove de apasionat mirar, pero faltat de recursos, que de bon dematí 's posa la roba de las festas y no 's mou en tot lo dia de davant de las *Quatre Nacions*, á veure si surt al balcó alguna princesa rusa, ó alguna viuda mejicana, d' aquellas que no saben lo que 's tenen, y s' enamora de la seva figura y 'l fa demanar desseguida.

Jo sè de senyors d' aquests que tot lo dia van á salt de mata, que han jurat no descansar fins á tan que 's topin ab uns quants milions perteneixents á alguna *miss*, per estrambótica que sigui.

Un d' aquestos cassadors de gangas va tenir l' altre dia una magnífica ocurrencia.

Lo nostre home se 'n va anar cap al Tibi-dabo, pensant que als estrangers los agrada visitar aquells llochs tan pintorescos.

En una de las fondas de Vallvidrera va trobar á una senyora, tipo d' inglesa, que menjava sola en una taula. ¡Aquest detal' era inglés pur!

Lo atrevit perseguidor va fer de manera d' entaularhi conversació, en francés, qu' es la única llengua que sab á m' s de la seva, y la estrangera ¡oh sort! no va desdir, al contrari, respongué en lo més serrat parisien y fins li va permetre acompanyarla á menjar, cosa que si bè en un principi va escamarlo, 's tranquilisá aviat, dihentse entre sí:

—¡Son tan capritxosas aquestas inglesas!...

Resultat: que ell va pagar lo dinar; com á bon caballer... espanyol, l' acompanyá tota la tarde per aquellas montanyas y cap al tart la deixá á la porta del hôtél, ahont li entregá la seva tarjeta, y ella, en justa correspondencia, va donarli la seva, que deya:

Mlle. *Hélène Topinette*.
Chanteuse comique.

Al llegir aixó 'l pobre home va caure d'espatllas.
Y es qu' ella l' havia vist venir y li va donar lo gran lapin.

—¡Gangas del ofici!—exclama ell,—tot aconso-
lantse.

Per lo demès, no duptin que tením entre nos-
altres una pila de hostes ilustres, sinó que no ho
fem gayre públich per no excitar la enveja de las
demès nacions.

¡Estém d' eminencias fins al cap demunt!

Sembla que no pugui ser ¿eh?

¡Donchs no es!

JUST ALEIX.

MONEDA DE LA HISTORIA.

Estava lo crítich Collardeau gravement malalt
y 'l seu amich, l' escriptor Barthe, va anarlo á
visitar, perfidiant, fins á lograr llegirli la seva
comedia, titulada *El egoísta*.

Terminada la lectura, li demaná que ab tota
franquesa li manifestés lo concepte que n' havia
format.

—Crech—respongué 'l crítich—que al vos-
tre egoísta li falta una qualitat molt caracte-
rística.

—¿Quína?

—La de obligar á un home que s' está mo-
rint á escoltar una comedia tan dolenta com
aquesta.

Per comprendre 'l carácter apacible y bon-
dadós de Newton, bastará una anécdota que
's remonta als últims temps de la seva vida.

Obligat un día á sortir del seu gabinet d'
estudi, un gos que tenia, anomenat *Dia-*
mant, va fer caure, jugant, una candela en-
cesa, sobre un munt de papers que repre-
sentavan un treball inmens, y que ja no po-
dia tornar á fer, en rahó de ser molt vell.

Quan Newton torná al seu gabinet, al
veure destruhit aquell tresor, en lloch de
pegar al gos, li digué:

—¡Ah, *Diamant*, *Diamant*, poch sabs tú 'l
mal que m' has fet!

Una frasse de Dumas pare,
un día que estava parlant de las
viudas inconsolables.

—¿Viudas inconsolables? ¡No
hi crech!—digué 'l gran nove-
lista.

—¿Y Artemisa?

—Si Artemisa visqués avuy
día, no dich que no fos molt ca-
pás de fer erigir un gran mo-
nument al seu difunt; pero lo
que sí asseguro, es que, un cop
terminat lo monument, se casa-
ria ab l' arquitecto.

—¿Quánts académichs hi ha?
—preguntavan un día al crítich
Francisco Sarcey.

—No sé —respongué— crech
que se 'n contan uns quatre
cents.

—Home, cuydado, miri que
posa un cero de més.

—No vè de aquí; per molts ceros que hi posi,
may serán tants com académichs.

A UN QUE 'N PORTA.

SONET.

A *Banyolas* vejé la llum primera:
Corneli Bou y *Cierro* s' anomena,
y á *Cornellá* 's casá ab una morena
que pèls *cargols* tenia gran fatlera.

Jugava als *toros* quan petitet era:
fent de *dimoni* debutá en l' escena;
ab *banyas*, pintas fa de tota mena
y de *La Banya* porta la bandera.

Ha dut *sabre* y *tricorni* ab arrogancia:
li plau la *cornamusa* y la *corneta*,
y ab *cornet* ó *fiscorn* se sol distreure.

En sa casa tè 'l *corn* de l' abundancia:
lo que l' espanta més es en *Banyeta*,
y si un li diu *cornut* li paga 'l beure.

M. BADIA.

RETRATO DE FAMILIA.

Era una tia simpática,
pero 'ls seus nebots traviessos
han colocat lo retrato
al quarto dels mals endressos.

PRINCIPAL.

Ja avants de donarse á llum la comedia *Las sorpresas del divorcio*, 'ns ha propinat la sorpresa de anarse aplassant de día en día 'l estreno. L' últim plasso estava fixat pera la nit del dijous, quan ja s' estarà imprimint lo present número. Quedi, donchs, pera la senmana próxima lo judici de aquesta producció tan esperada.

LICEO.

L' interés teatral de la senmana estava concentrat en lo Gran Teatro.

Hi havia desitjos de sentir á la Belincioni en la *Gioconda*. Coneixiam á aquesta artista com á típle lleugera, molt hábil en *floriture*, y naturalment tothom se preguntava:—¿Qué tal se portará com á *prima donna* dramática?—

¡Cuidado que per cantar la *Gioconda* 's necessita haver esmorsat, dinat y hasta sopat!

Donchs la Belincioni va sortir ayrosa del empenyo, sens eclipsar per aixó lo bon recort de altres artistas que l' han precedida en la interpretació de aquesta part tan difícil. Sigü aplaudida al final del acte primer; hagué de repetir ab la Steinbach lo duo del segon y sigü cridada á las taulas repetidament al final de l' obra.

La Steinbach discreta: molt bè Aragó en l' antipátich paper de *Barnaba*, y en Visconti, tan solemne en lo de *Duca* 's veje molt aplaudit.

Ab tots aquets elements suposarán vostés que la *Gioconda* va sortir al pé. Nó, senyors. Lo tenor, de qual nom no volém recordarnos, no pogué disimular certas notas ingratas de la corda aguda, y 'ls *morenos*, que no tenen llástima ni coneixen pietat, van acabar-lo de precipitar, ab una sanya cruel é implacable. Lo de sempre: al que vacila 'l tomban de bigotis.

L' orquesta y 'ls coros sempre ajustats y donant color á la partitura. Y en quan al famós ball de las horas, reformat á la manera de la Scala de Milán, hauría produhit un gran efecte, si algunas bailarinas haguessen sabut lo que 's feyan.

Gran espectació al anunci de la *Aida* á cárrech de Gayarre, que per primera vegada la cantava davant del públich barcelonés. Lo teatro brillant com en las grans solemnitats. Tothom estava atent y frisós. Entre la sala y l' escenari reynavan corrents extranyas... alguna cosa semblant á lo que diu Camprodon en una de las més conegudas comedias:

«Hay días de mala luna
que todo sale al revés.»

Y ara si 'm preguntan si la representació de *Aida* va ser un éxit, hauré de respondre negativament.

—¿Y donchs, va ser un desastre?

—Tampoch, ni molt menos.

No sé qué diable 's tenían los artistas: no estavan segurs, demostravan cert rezel estrany, no s' abandonavan á cor obert á las expansions del sentiment. Aplausos que no sonan, quan s' esperan, engendran fredor y desconfiansa. Per primera vegada també deixaren de casarse la véu pura de la Gabbi ab tendencias á baixar de tó y

y l' espléndida véu de Gayarre, ab tendencias á reventar la cuberta de la sala.

No obstant la Gabbi digué alguns fragments com ella sols sab ferho: serveixi d' exemple, la romana *Oh patria mia*; la Stahl doná probas de son talent, y en Gayarre estigué molt bè en la romana del acte primer y en la última frasse del duo final. Aragó acertat en certs moments, participá en altres del defalliment general. Lo baig Lorrain, *costi, costi*.

Durant los intermedis se feyan comparacions y l' éxit se discutía. Y la véu era casi general:

—S' ha de veure un' altre vegada.

CIRCO.

Y tancá diumenje las sévas portas.

¡Desgraciat teatro, que no pot disfrutar una mesada de vida tranquila y próspera!

La companyia 's despedí repentinament ab la *Traviata*.

¿Quí será més tísich, la *Traviata* ó 'l Teatro del Circo?

ROMEIA.

Lo *Senyor Matxaca* es comedia que no desmenteix la séva paternitat.

De argument senzill y ab escassa novetat, de molta movilitat escénica, ab tipos caricatureschs al costat de personatjes serios, es una obra més, que res ensenya, ni res resolt; obra cándida, ignocent, bèn intencionada, destinada á fer riure á la gent de bona fé, que 's recrea contemplant á un personatge, quan obligat á amagar un paquet darrera de l' esquena, 's troba embarassat per descubrirse y saludar, y altres truchs de la mateixa tarifa.

L' acció está basada en la pretensió de un acreedor á cobrarse un deute considerable ab la ma de una nena, filla de la familia que li déu tot y potser més de lo que pesseheix. La nena no l' estima; pero está disposta á casars'hi per deber y conveniencia de familia.

Pero un diputat jove y simpátich n' está enamoradíssim, y las atencions de aquest encenen la gelosia y la desconfiansa en lo futur marit: se desfá 'l casament; lo nuvi torna á convertirse en acreedor implacable, y quan la cosa se presenta una mica apurada, resulta que 'l diputat va salvar la vida al acreedor en un accident de ferro-carril, y l' acreedor en just agraument li cedeix la nuvia.

Desenllás previst, desde que D. Cinto, en lo segon acte, explica l' historia del descarrilament.

¿Y 'l Sr. Matxaca?

No es més que un personatge epissódich: un home desgraciat que tot li ha sortit sempre al revés; pero alegre y tranquil, sobre tot quan lo convidan á dinar. Epissódichs y secundaris son també 'l Sr. Notari y la séva filla y 'l nuvi de aquesta, un jove tímit y bastant tonto, com son epissódichs los dos criats qu' en lo tercer acte s' emborraxan.

De manera qu' en l' última comedia del senyor Barò pot dirse bèn bè que puja més lo farsiment que 'l gall.

Y 'l farsiment es precisament lo que saboreja 'l públich, aficionat á que 'l fassin riure, no ab xistes salats, que aquestos no brollan del diálech sense rellèu de aquesta comedia, sinó ab situacions més ó menos bèn preparadas, com l' entrada de un personatge que destorba una conversa y 'ls medis de que 'ls altres se valen per tréurese 'l del devant, ó ab la successiva aparició de quatre

LA SOIRÉE DEL ALTRE DÍA. (Dibuix de Julián.)

—¡Mirin que anar ensenyant las carns d' aquesta manera á primers de novembre! ¡Després s' exclamarán si 'ls hi surten panallons...!

ó cinch tipos que al dinar han menjat y begut una mica massa.

La execució acertada. Las senyoras Pallardó y Parrenyo, al igual que la Senyoreta Fontova, bèn posehidas de sos respectius papers Los Srs. Fontova, Soler, y Fuentes presentan tres caricaturas bèn sostingudas. Dels papers serios n' están encarregats, apart de la senyora Parrenyo, 'ls Srs. Bonaplata é Isern, que fan lo que deuen, y per últim, los Srs Pinós y Muns contribueixen al esclent conjunt.

Cridat l' autor á l' escena, al final dels actes, no pogué presentarse por residir actualment á Madrid ahont desempenya la direcció de Beneficencia y Sanitat.

ALTRES TEATROS.

Tenorio á tot pasto.

Després del de 'n Zorrilla, 'l del Arús y en Bartrina, y de tan en tan funció *mónstruo* ¡y tant mónstruo! ab las dos produccions á la vegada.

Aixís ho han fet l' *Espanyol*, *Novedats* y *Calvo y Vico*, com si aquest excés de Tenorio fos l' únich digestiu á propòsit per las castanyas y ls panallets.

Al *Eldorado* anuncian lo próxim estreno de la sarsueleta *Al agua patos* representada ab molt éxit á Madrid.

L' autor de la mateixa ha vingut á presenciar l' estreno.

Ja tenim tela per la senmana entrant.

N. N. N.

LLUM Y SOMBRA.

Frente ton balcò hi ha 'l mèu; y de lo cert no m' aparto dihent que desde 'l mèu quarto se veu lo que passa al tèu.

Y com que tinch la costum de mirar sempre á la nit, ahir quan me 'n 'nava al llit vaig veure al tèu quarto llum.

Apago 'l mèu al instant per podé al menys evitar que tú poguessis pensar qu' algú t' estés espiant.

Jo á las foscas, tú ab claró, pues tenías llum encés, miro afanyós, y á través dels cristalls del tèu balcò,

y vejí que, despullada dels adornos y las galas, sens' la hermosura qu' exhalas quan ab ells vas adornada, com per fer gran mon neguit, ta má de cera arreglava una creu que s' ostentava en tòn fi y blanquíssim pit.

Y aquella hermosa blancó del pit que jo vaig mirá, en un moment me portá fins á l' última ilusió.

TRANVÍAS DE BARCELONA.

Quan lo lletrero diu *lleno*, de fixo que 'ls passatjers hi van premsats com sardinas y n' hi ha setanta de més.

Tan, que jo al veure 'l pit tèu, que pit de ninfa semblava, tot plé d' ilusions, pensava: ¡Quí pogués sè aquella creu!

De prompte tú 'ls finestrons del balcò vas ajustar; pero no vares trencar lo mèu ramell d' ilusions, perque ab lo cor mitj malalt, de trips traps movent barullo, tot d' un plegat me despullo; me fico al llit en un salt,

y quan ja ben adormit, vaig somniar que jo era 'l Dèu clavat en l' hermosa creu que s' ostentava en ton pit.

J. PUIG CASSANYAS.

Tè la paraula l' insigne D. Ignaci Fontrodona, ja enterament restablert de la dolencia que 'l privava de assistir á las sessions municipals; y que está restablert del tot ho demostra 'l següent rasgo de *sprit*:

«Ja que per desgracia, ó per fortuna, va acostantse 'l dia de tancarse la Exposició universal, que tants elogis y glorias ha valgut al Ajuntament, opino que aquest deuria acordar que 's fessin dos grans publicacions destinadas als Arxius municipals, una de honor, y l' altra de vituperi. En la primera haurían de constarhi 'ls articles encomiástichs de la Exposició publicats pèls periódichs d' Europa y América, y en la segona 'ls periódichs que han parlat mal d' ella, que 'ls únichs que ho han fet resideixen en aquesta ciutat.»

Los regidors van acullir la idea de D. Ignaci ab grans riallas, mentres l' arcalde, serio, formal y sempre solemne, declarava que la proposició passaria á la comissió corresponent.

Y ara jo 'm permetere fer us de la paraula per proposar una adició al projecte del simpátich senyor Fontrodona.

Seria convenient que al inventari del elogis y dels vituperis, s' hi agregués també 'l minucios inventari de las realitats.

Primer capítul: Lo que ha disfrutat la plana major del Ajuntament de Barcelona ab motiu de la Exposició universal. Relació circumstanciada dels techs, lunchs, recepcions y fartoris costejats per Barcelona y consumits pèls seus representants: tech per tech, *menú* per *menú*, botella per botella, tot ben especificat, inclús lo preu que costan.

Segon capítul: Estat de comptes de la Exposició universal; sense ometre lo que s' ha invertit en incens, sabó y bolados. Comptes complerts é imparcials, sense embolichs, ni enredos, ni subterfugis. Tant s' ha cobrat, tant s' ha pagat, tant se deu, sense que hi falti ni una punta de agulla. Y perque 'ls tals conceptes no ofereixin duptes á ningú, ni molt menos á las futuras generacions que pogan recorrer al arxiu municipal, serán somesos al examen y dictamen de aquells periódichs que més s' han distingit atacant la Exposició.

Y ara un capítul adicional.

Qual capítul podria anar á càrrech del mateix Sr. Fontrodona:

Aquest capítul hauria de compendre 'l número y la qualitat dels cigarros que per amor á la patria y en compliment del seu deber han hagut de fumar los respectables individuos del Jurat de tabacos.

Sobre tot que las futuras generacions tingan una idea de la gran potencia xucladora de certs patricis.

Una bona noticia:

Ha terminat satisfactoriament la *huelga* dels fabricants de llagonissas de Vich.

L' elegia que teníam preparada, 's torna cant de gloria.

Las naciones contemplarán sumissas del Principat la gloria soberana:
mentres á Vich fabriquin llagonissas
subsistirá la patria catalana!

Continúan las hassanyas dels tranvías y las jardineras.

Diumenje passat un conductor de las últimas anava distret y recolzat, sense adonarse de un cotxe del tranvia que seguía darrera.

Tot de un plegat lo cotxe 's llansa á l' abordatge, y pataplaf! ja tenim la jardinera foradada y 'l conductor gemegant.

Fem vots perque ja que la guerra está declarada, 's fassi ab totas las reglas del art.

Que cada carruatje porti una bateria ab ametralladoras, una corassa blindada y tots los elements de atach y de defensa.

Y sobre tot que no s' olvidin los botiquins.

L' escena que vaig á referirlos va passar entre bastidors de un gran teatro lirich.

Ella es una prima donna, *ajamonada* y *machucha* en las bregas del art y en las lluytas del amor.

Ell, un tenoret novell, de la primera volada, jove, molt jove y de faccions agraciadas.

La prima donna 'l mira desde 'l primer moment ab visible simpatia, y un dia que 's troban sols, li agafa la má, li estreny, y hasta li diu:

—*Angelo mio.*

Lo tenor, fret y tranquil com si li diguessin Lucia.

Y aquella dona que hasta podia serli mare, ret-xassa 'l seu bras indignada, y exclama girantli l' espatlla ab tó de despreci:

—*¡Ah!... ¡Vecchio!*

Aquesta vegada ha succehit lo que succeheix sempre á Barcelona.

Va venir un Blondín y va sortir un Milá; un Mayet y va donarse á coneixe un Budoy.

EDÉN-CONCERT.

Canta y balla ab tanta gracia y 's mou tan .. perfectament que á pesar de ser francesa qualsevol pajés la entén.

Ha vingut en Succí, y ha sortit un Sales, resolt á dejunar nó trenta días, sinó més de trenta, ab las mateixas condicions que 'l célebre dejunador italiá.

Desde l' hora que comensi aquest negatiu convit, li dirá tot Barcelona:
—¡Sr. Sales, bon profit!

Lo fiscal qu' enten en la causa célebre del carrer de Fuencarral de Madrit, ha demanat per la criada Higinia Balaguer dos penas l' una darrera de l' altra.

Per robo y homicidi, la pena de mort.
Y per incendi, reclusió perpétua.

Es á dir: de primer la matarán, y després la tancarán, porque no s' escapi.

Diguin lo que vulgan: no hi ha res més serio y á la vegada més cómic que l' administració de justicia.

Una anécdota que relata un periódich local:

«Se conta que una elevada dama que ha visitat fa poch la nostra ciutat es de ingeni agut y xistosa en lo parlar. Sembla que una nit, trobantse en un ball, prengué pèl seu compte á un caballer, que sense serho, sembla tot un portugués, y va dirli:

—Crech que 'l rey de Suecia va donarli una creu...

—Sí, senyora, respongué 'l finxat.
—Y que 'l rey de Portugal va donarli una altra creu...

—Sí, senyora.
—Donchs... ara donguim lo bras y tindrà la tercera.

Y vulgas no vulgas va obligarlo á ballar.

Y ara una anécdota inédita.

Segons tinch entés, la mateixa dama visitava un establiment de beneficencia en companyia, entre altrás personas, del mateix personatge finxat y ceremoniós.

Entre las religiosas encarregadas de la direcció y servey de aquella santa casa, n' hi havia una de guapíssima.

Gran sorpresa de la dama al véurela: sorpresa y mirada al seu acompanyant, que 's torna tot roig, tementse'n alguna.

—¿Vosté coneixería á aquesta monja, veritat?

—Nó, senyora.

—¿Es possible que no sabés que aquí s' hi tancava aquest tresor de hermosura?

—Es la primera vegada que la veig.

—Bah, bah, bah... diguè la dama: ¿y donchs que fan los homes en aquesta terra?

S' han acabat las festas, y la Rambla continua ab los archs de ferro, 'ls globos glassats y las gassas descoloridas.

¡Las gassas!...

Hi sentit á dir que existeix lo propòsit de deixarlas fins al istiu que vè.

Los plátanos crían mosquits.

Y contra 'ls mosquits, mosquiteras.

Una gran noticia

A molts empleats del ajuntament se 'ls abona una part del sou ab bitllets de la *Lotería de la Exposició*.

Los més, quan lo reben, se quedan tots parats, y preguntan:

—Y ara ¿qué vol que 'n fassi de aquests bitllets?

A lo qual se 'ls hi contesta:

—Si no vol quedarse 'ls, revénguils.

Sistema ingenios de convertir als empleats en revenedors de billets.

Sembla que aquest any, quan los serenos passarán la décima, l' acompanyarán ab un bitllet de la Exposició.

Los municipals vendrán bitllets en totas las cantonadas.

—¡Municipal! corri, que á casa hi ha lladres.

—No puedo abandonar el puesto: estoy ocupado venent bitllets.

—Pero...

—Menos romanssos: cómpreme V. todos los bitllets y vengo enseguida.

Hasta 's diu que 'l cotxero de l' Arcaide portará sempre unas quantas dotzenas de bitllets á la butxaca, y qu' en los llarchs altos á que l' obliga D. Francisco, anirá de transeunt en transeunt, dihent:

—La sórt... no desprecihin la sórt... Cent mil duros per un duro.

La qüestió es treures los bitllets del davant costi lo que costi.

Siquiera fer net de la primera serie de las qua-

ENIGMA.

¿Es guapa? ¿es jove? ¿tè chic?
¿va vestida com los fardos?
Ara es de nit... y á la nit
todos los gatos son pardos.

tra qu 'estavan projectadas, perque seria una broma bèn pesada, que la majoria dels bitllets se quedés per vendre y que la primera sort anés á caure precisament á un dels pochos números que han trobat comprador.

Si tal cosa succehís
llavors sí que n' hi hauria,
per tirar la gorra al foch
y afeytarse las patillas.

Diu un periódich que 'ls operaris que van construhir y decorar lo pabelló regi de la cima del Tibi-dabo, aquesta es l' hora que no saben á quí han de dirigir-se pera percibir lo preu dels seus traballs.

¡Vaya uns operaris més exigents! ¿Y donchs, l' honor de construhir un pabelló regi, que no s' hi conta?

Tant anirán decandintse 'ls sentiments monárquichs, que al últim aquests operaris lo millor que podrán fer, será emigrar d' Espanya. Son indignes de formar part de una nació monárquica.

Un encárrech de la direcció de *La Campana de Gracia*:

Lo nou aplassament que ha sofert la inàuguració del monument Clavé, ha determinat al nostre estimat colega á aplassar també 'l número extraordinari que t' preparat en honor del immortal músich-poeta.

En la parodia de repartició de premis que va efectuarse la senmana passada, D. Francisco va pronunciar un discurs, dihent:

«Barcelona jamás olvidará, señora, acontecimiento tan glorioso, que la historia escribirá con letras de oro...»

Alto: aquestas lletras d' or ¿quí las haurá de pagar? L' Historia, D. Francisco ó nosaltes?

Si han de anar á càrrech nostre, propono desde ara que las tals lletras d' or siguin sustituhidas ab lletras de pasta pera sopas.

A Sevilla no ha sigut possible colocar una lápida en la casa ahont va neixer Rafael Calvo, en rahò á ser l' edifici propietat de una devota, que no ha volgut consentirho, fins y á tant que haja consultat la cosa ab lo seu confes.

Ay, sí senyora; sí... consúltili, consúltili.

Y jo al puesto de vosté hasta tiraría la casa á terra, per rentarla de la taca de haver nascut en ella un facinerós com l' aplaudit y desventurat actor.

¿Per qué han de ferse 'ls grans sacrificis, sinó per conquistar la gloria del cel?

De un periódich francès:

«Entre empressaris y artistas:

—«Sent vostés dos celebritats tan universalment reconegudas, desitjo que 'l públich pugua admirarlos en una mateixa ópera. Vamos á veure donchs, ¿qué pretén vosté, senyor tenor?»

—«Lo cinquanta per cent del producto de la entrada.

—«Está molt bè, ¿y vosté senyora tiple?»

—«L' altre cinquanta per cent.

—«Magnífich... y escoltin ¿jo, empressari, bè podré disposar de una butaca per assistir al seu triunfo?»

L' amstat sempre es un *duo* perfectament concertat.

En cambi l' amor raras vegadas es un *duo*. O bè es un *solo*, ó bè un *tercetto* y hasta moltes vegadas una *pessa concertant*.

EPÍGRAMAS.

Perque la Lola ab en Joan
algun cop enrahonava,
tot lo veynat murmurava:

—Aquests dos se casarán.

Y en efecte, sigué aixís,
puig al fer mitj any escás,
ell se casá ab la Regés
y al any, ella ab un tal Lluís.

E. DEL V.

Vaig un día convidar
á un polítich á dinar
diputat camaleó
en la qüestió de coló,
pero no en la de menjar.

P. TALLADAS.

—¿Per qué plora, senyor Rull?

—Ay filla, no 'm digui ré':

l' últim dimars, la Mercé,
¡pobreta! va perdre un ull.

—¿Y per xó t' de plorá?

—¿Creu que no?

—Cá, ni pensarhi.

PRECOCITAT.

—¿Qué fas? ¿en qué t' entretens?
—¡Fuig!—¿Qu' es aquesta lletrota?
—¿No veus qu' estich escrivint
una carta á la *xitota*?

posi un anunci en lo diari
y potser lo trobará.

J. M.ª BERNIS.

Un día una majordona
á un vicari preguntá:
—¿Per qué á dalt del campaná
vosté hi passa tanta estona?

Y vermell com una brasa
ell responguè sens empaig:
—Ja sabs tú que quan hi vaig
es per tocar la *Tomasa*.

J. ASMARATS.

Un malalt entra en període de convalecencia y
després de una llarga temporada de dieta rigu-
rosa, lo metje permet que li donguin un ou per
beure.

—¿Qué tal? ¿T' ha agradat? li preguntan.

—Sí, respon lo convalecent ab véu débil; pero
hauria volgut que l' haguessen deixat creixe una
mica.

—¿Cóm s' enten creixe? .. ¡Un ou!

—Sí: que haguès posat alas, potas y cresta.

Un negociant va sempre atrafegat; apenas té
temps de menjar y dormir, sempre de cap sobre
'l negoci.

—Pero, home, li diu un sèu germá: sosségat,
no treballis de aquesta manera...

—Impossible: m' hi jurat no parar un moment
fins que tingui sis mil duros de renda.

UN LLOCH TRANQUIL.

Los arbres gronxan las fullas;
l' aygua segueix lo sèu curs...
¡y may hi va cap polítich
á abocarhi cap discurs!

—¿Te 'n falta molt per arribari?

—Un capital de cent mil duros.

Se queixa 'l parroquiá de un restaurant, de un
biftech que li han servit, fet de ganya y més dur
que l' estopa.

L' amo del establiment acut á calmarlo.

—Pero, home ¿qué no véu que ni menos se pot
tallar?

—¿Tè rahò—fa l' amo, y dirigintse al mosso, li
diu:—Joan, porta al senyor un altre ganivet.

Consell que donava un avaro á un sèu fill.

—Noy, sobre tot, siguis económich, no gastic
mentres ets jove.

—Sí, prou, ¿cóm vol que gasti si no tinch may
un quarto?

—No importa: mira que son molts los que s'
arruinan, per gastar lo que no tenen.

Una senyora casada ab un home vulgar y or-
dinari reb las enhorabonas dels sèus contertulis
ab motiu de haver sigut concedida una creu al
sèu espós.

—Gracias, respon la senyora: y es tán més de
agrahir l' acte de generositat del ministre, en
quan aquesta será l' única distinció que tindrà 'l
mèu marit en tots los días de la sèva vida.

En l' Exposició, davant de la instalció de un
dels joyers de París:

Ell:—Mira, Antonia, mira, quinas arrecadas
tant hermosas.

Ella:—¿Arracadas has dit?... Soch tota orellas.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA.—Ca-na-ri-as,
2. MUDANSA-CONVERSA.—A cas-Ocas-Saca.
3. TRENCA-CLOSCAS.—Lo plet de 'n Baldomero.
4. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Filomena.
5. ROMBO.—

M
P O M
P E R A S
M O R A T I N
M A T X O
S I O
N

6. CONVERSA.—Caritat.
7. GEROGLÍFICH.—Com mes tiros tiras, mes n'
erras.

XARADAS.

I.

Quant vaig llegir en lo *tersa*
quatre-primera-invertida
que á Madrid volían ferne
una nova lotería

Almanach de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA. Sortirà dintre pochos dias.

Almanach de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA. Sortirà dintre pochos dias.

Obra nueva

EL CORRAL DE LA PACHECA
Apuntes para la historia del
TEATRO ESPAÑOL

POR

RICARDO SEPÚLVEDA

CON LÁMINAS FUERA DEL TEXTO, POR **JUAN COMBA**

Forma la obra un tomo en 8.º de más de 600 páginas, Ptas. 5.

Obra nueva

LAURA LA SUICIDA

POR

ENRIQUE DE PÈNE

Versión española de

CARLOS DE OCHOA

Ptas. 1'50.

Obra nueva

LOS DELATORES

POR

EMILIO GABORIAU

Un tomo en 8.º de 480 páginas, Ptas. 3.

EL DECÁLOGO, por **MARTINEZ BARRIONUEVO**

VAN PUBLICADOS

I AMAR Á DIOS **II** NO JURAR... **III** SANTIFICAR LA FIESTA

IV HONRAR PADRE Y MADRE

A una peseta cincuenta céntimos el tomo.

TARTARIN EN LOS ALPES

por **ALFONSO DAUDET**

Versión castellana de

EUSEBIO BLASCO

Un tomo en 8.º con profusión de grabados, Ptas. 5.

LOS PECADOS CAPITALES

POR

LEOPOLDO BREMÓN

Ilustrados por **R. MIRÓ**

Ptas. 1.

Dintre pochos días veurá la llum pública

L' ALMANACH

← DE →

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

ilustrat per **J. L. Pellicer, Apeles Mestres, M. Moliné, Mariano Foix, R. Miró y Gomez Soler**

ESCRIT PER LAS PRIMERAS PLOMAS CATALANAS

←* Los corresponsals poden fer ja las demandas. *→

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútu, ó bé en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravios, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

y segons aquesta moda
sistema *tot* sèu diria,
vaig pensar: aixó serà
per augmentarse la mina
de plata los governants
d' avuy al *tres-quart*; mes siga
l' afició (y la poca sórt)
que jo hi tinch, vaig decidir-me
quart comprarne una decena
que segur treurer devia.

Está clar; un va sortir;
pero fou tal ma desdixta,
que aquell que premiat estava,
ma *dos-segon* sogra *Quinta*
lo dia avants del sorteig
(que no sè lo que tenia)
va usarlo per una cosa
que no m' atreveixo á dir-la.

J. STARAMSA.

II.

PERDUA Lo dimecres passat se va perdre una *se-gona* junt ab un *hu-invertit* de farigola. Si 'l que ho trobi vol presentarlos al sèu propietari, es de la senyora *Tota hu-tres*, carrer del Mico n.º 8.

J. T. ANGUILA.

ANAGRAMA.

Tot ab goig lo mariner
venint de terras llunyanas,
per poder veure á son pler
las grans costas catalanas.
puig ja sab que en lo llindar
de la porta de sa estada
á sa *tot* hi ha de trobar
junt ab sa esposa estimada,

MUT XARRAIRE.

MUDANSA.

Tothom ne tè, al neixer ja
de *tot* ab *a*:
en las vinyas n' hi ha d' habé,
lo *tot* ab *e*:
no desitjo rebre jo
cap *tot* ab *o*:
en masías veurás tú
lo *tot* ab *u*.

JAPET DE L'ORGA.

TRENCA-CLOSCAS.

DOBLA VALOR.

Formar ab aquestas lletres lo títul de un drama catalá.

L' SOLÉ V.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

- 1 2 3 4 5 6 7 8.—Instrument de música.
8 3 4 8 4 3 6.—Hi ha roba que n' es.
1 6 2 2 6 4.—A las casas de fora.
1 2 3 4 3.—Nom de dona.
1 3 4 6.—Se 'n menja.
8 7 4.—Riu.
2 3.—Nota musical.
5.—Vocal.

TORERO D' HIVERN.

TERS DE SÍLABAS.

... ..
... ..
... ..

Primera ratlla vertical y horisontal: nom d' home.—
Segona: Altre nom d' home.—Tercera: Teatro de Bar-
celona.

MARQUÉS DE LA'A.

GEROGLÍFICH.

7 C
T T T
T T T T T
I A C
r g
A

SEMI-CATALA.

UN APOSTOL DEL ART.

Pintar quadros... fer comedias..
enmotllá estátuas... ¡Y qué!
L' art de debó es posar varas
y donar bè 'l volapié.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.